

Posudek diplomové práce *Českoslovenští průvodci cestovního ruchu a jejich role ve společnosti v období tzv. normalizace* Elišky Řezníčkové,
Pracoviště orální historie – soudobé dějiny, Fakulta humanitních studií UK,
2016.

Eliška Řezníčková předkládá k obhajobě diplomovou práci, jejímž cílem je nabídnout reflexi (především) profesního života „průvodců cestovního ruchu v období tzv. normalizace a jejich postavení v tehdejší společnosti“. Zaměřuje se zejména na aktivní cestovní ruch a oblast hlavního města Prahy. Hned v úvodu je potřeba říci, že se jedná o práci velmi zdařilou a kvalitní. K tomu nemalou měrou přispěla i skutečnost, že autorka nejen nahrála rozhovory týkající se tématu, ale zároveň se poměrně pečlivě věnovala archivnímu výzkumu a získané prameny dokázala dobře využít. Díky tomu je například velmi zajímavě popsáno fungování Pražské informační služby nebo téma vzdělávání průvodců. Čtivosti práce prospívá i skutečnost, že zde nejsou dlouhé popisné pasáže známých zkušeností, ale po základním vymezení hlavních pojmů následuje zhodnocení dosavadních výstupů bádání k danému tématu a pak již část teoretická, kde diplomantka reflektuje téma cestovního ruchu a průvodcovské činnosti v socialistickém Československu (část 2). Dovolím si tvrdit, že v některých ohledech je tato teoretická pasáž zdařilejší, než část interpretační, kde autorka pracuje s rozhovory.

Pokud jde o práci „orálněhistorickou“, musím pochválit část metodologickou, kde autorka reflektuje okolnosti kontaktování narátorek, pořizování rozhovorů atd. Nezahluje čtenáře/čtenářky pasážemi z učebnic a teoretických statí, ale znalost těchto textů (metody obecně) prokazuje prakticky – reflexí vlastního přístupu k výzkumu. Zdařilá je v tomto ohledu zejména reflexe procesu výběru narátorek, jejich kontaktování atd. Nechybí stručný popis profesního kurikula osmi narátorek a jednoho narátora, s nimiž byly realizovány rozhovory. Diplomantka zde mimo jiné zmiňuje, že při snaze získat narátory/narátorky pro svůj výzkum se setkávala s „mnoha odmítavými až negativními reakcemi“. Eliška Řezníčková toto vysvětluje neochotou „svěřovat se svými osobními zážitky zcela cizímu člověku“. Je to však jediný důvod? Je schopná tato odmítnutí interpretovat ve vztahu ke zkoumanému tématu či době, o které píše? Ať již tedy o tzv. normalizaci, nebo o dnešních „poměrech v oboru“? Proč jsou osobní zážitky průvodkyně/průvodce tak „osobní“ (a citlivé), že o nich lidé nechtěli mluvit? Nebo je zde obava ze zneužití informací? V rámci obhajoby prosím o stručnou reflexi těchto témat.

Jak již jsem zmínila, část, kde diplomantka pracuje s rozhovory, je o něco méně zdařilá. Autorka zde často zůstává na rovině popisnosti, jako kdyby byla v některých chvílích bezradná, jak vlastně s rozhovory pracovat. V důsledku toho některé pasáže místo zvládnuté interpretace nabízejí jen kompilace (někdy neúměrně rozsáhlých) přímých citací z rozhovorů. Nicméně velkým přínosem realizovaných rozhovorů je reflexe transformačního období v dané profesi. Realizované rozhovory se tak stávají cenným pramenem k dané problematice. Proto bych ráda, aby v rámci obhajoby diplomantka toto téma blíže představila – zejména s ohledem na určitou „ztrátu výlučnosti“ průvodcovského povolání.

Práce je velmi dobře zvládnuta i z hlediska stylistického, byť drobné problémy se autorce nevyhnuly. Výsledné podobě textu hodně uškodilo používání generického maskulina. Takže se v práci neustále hovoří o narátorech, a to v situaci, kdy rozhovory poskytlo osm žen a jeden muž, což, jak sama autorka uvádí, reflektuje skutečnost, že průvodcovská činnost byla „spíše ženskou záležitostí“. Skutečnost, která se zdá být marginální, ale v interpretační části je často matoucí.

Celkově je však diplomová práce velmi dobře zvládnuta, a proto ji hodnotím známkou 1, výborně.

Posudek vypracovala:

Lenka Krátká

26. 5. 2016